هفته نامهٔ

وآنان کهٔ در راه ما با جان ومال جهادکنند محققاً آنان رابه راه خویش هدایت می کنیم و همیشه خدا یار نیکو کاران است
قرآن کریم

مجاهد

ارگان نشراتی جمعیت اسلامی افغانستان

مشکل چیرته دی؟
په اسلام اباد که په واشنگتن کی؟ یا په دواړو ځایوکې؟
ص۶

عدم تطبیق قانون و پیامدهای آن در جامعه
ص۷

آدرس مجاهد در اینترنت
www.mujahedweekly.com

دور ششم – سال هفتم – شمارهٔ یازدهم شنبه ۱۹ اسد ۱۳۸۷- ۶ شعبان المعظم ۱۴۲۹ - 9, August 2008

سارک، راه دراز از بحران تا همکاری

وحید مژده

پانزدهمین اجلاس سران هشت کشور عضو سازمان همکاری اقتصادی کشورهای جنوب آسیا (سارک) هفتهء گذشته در کولمبو پایتخت سریلانکا در شرایطی دایر گردید که روابط میان سه کشور عضو بخاطر انفجار سفارت هند در کابل به تیرگی گرائیده بود.

در این انفجار که چندی قبل در نتیجهء یک عمل انتحاری بوقوع پیوست، عدهء زیادی کشته و مجروح به شمول چند دیپلومات هندی از خود برجا نهاد و دولت افغانستان سازمان استخبارات نظامی پاکستان آی اس آی را مسئول این جریان دانست. دولت هندوستان نیز اعلام نمود که تحقیقات نشان می دهد که آی اس آی در این انفجار دست داشته و سازمان دهندگان آن از پاکستان آمده بودند. ادامه درص۲

وظیفه ورسالت سازمان های همکاری منطقوی را فقط نباید در یک گردهمائی سران و سخن های در حاشیه خلاصه کرد. این سازمان ها اگر خود را متعهد به تامین امنیت در مناطق شان می دانند باید با صراحت بیشتر در مورد مسایلی که به مناطق خود شان مربوط است سخن بگویند.

اتهامات امنیتی علیه نمایندگان شورای ملی

معاون ادارهٔ امنیت ملی برخی از نمایندگان پارلمان را به حمایت از تروریست ها و قاچاقچیان مواد مخدر متهم کرده است. عبدالله لغمانی، در حضور اعضای مجلس نمایندگان گفت که در این مورد، مدارک و شواهدی در اختیار دارد.

این اظهارات زمانی مطرح شد که کمیسیون امور امنیتی و دفاعی مجلس نمایندگان، وزیر داخله و معاون امنیت ملی را برای پاسخ دهی به نگرانی های امنیتی در افغانستان فراخواند.

مجلس نمایندگان افغانستان در پاسخ به اتهامات ادارهٔ امنیت ملی ادامه درص۴

استفاده ابزار گونه از جوانان

آنچه به نیروی جوان مربوط می شود این است که باید، آنان، خود را به حیث پروردگان دامان این آب وخاک ونسلی که داشته های مادی ومعنوی آنان از آبلهٔ دست و عرق پیشانی احاد این ملت آبیاری گردیده است، فرصت هایی را که در اختیار دارند از دست نداده وخود را از مصروف شدن به برنامه های سود جویانه که به نفع تحکیم مواضع سیاسی این وآن راه اندازی می شود برکنار دارند ص۵

د ولسمشرۍ د ټاکنو په درشل کې، د کرزي لخوا نوې نوې ټاکنې څه معنی لري؟

شفیق

د اساسي قانون له مخې د روان کال د غبرګولي میاشت د ولسمشرۍ د ټاکنو نېټه ده چې ورسره د بن د پریکړې په نتیجه کې د کرزی د دولت انتخابي دوره هم پای ته رسیږي او په دې توګه د لنډ مهالي او منځ مهاله دورو په شمول به د کرزي د واکمنۍ څه د پاسه اوه کلونه پوره شي خو ولسمشر کرزي نږدې پنځه میاشتې د مخه د لوړو زده کړو د فارغانو په یوه غونډه کې په ټوقوکې د ولسمشر د نوی دورې د پهلوانۍ او مبارزې لپاره پټون وهلو وروسته د یو دقیق پلان له مخې خپلې انتخاباتي کمپاین آغاز کړی دی.

هسې خو تر دا مهاله د یو شمیر نورو پهلوانانو لخوا هم پټونونه ټپول شوي دي خو د ولسمشرۍ د راتلونکې سیالۍ اصلي او قوي لوبغاړي لاتراوسه ټول میدان ته ندي راوتي؛ خکه په رسمي توګه د رمضان بشر دوست، حلیم تنویر، عبدالجبار ثابت او ځینو نورو لخوا د اعلان سره سره لا یوازې له کرزي او جلالي پرته بل چا په کنایه یا ښکاره ډول د کاندیدو خپل عزم ندی څرګند کړی، په دولت کې د مطرحو سیاسي لوریو او شخصیتونو له منځه یوازې ولسمشر خپل کمپاین آغاز کړی. متحدې ملي جبهې، پخوانیو جهادي ګوندونو او په کابل کې حضور لرونکي اسلامي حزب تر دا مهاله د ولسمشر د راتلونکې سیالۍ لپاره پاتې په ۲ مخ

روح الله قاری زاده رئیس انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان در گفتگو با مجاهد:

ایجاد انجمن مستقل وکلای مدافع گامی است به سوی تطبیق عدالت به وجه بهتر آن در جامعه

روح الله قاری زاده، فرزند قاری غلام محمد در ولایت کابل در سال ۱۳۴۳ بدنیا آمده و آموزش دورهٔ ثانوی را درلیسه حبیبه به پایان رسانده وازدانشکدهٔ حقوق وعلوم سیاسی دانشگاه کابل لیسانس دارد.

مدت هشت سال در ادارهٔ دادستانی کل یا لوی سارنوالی کشور به صفت سارنوال کار کرده و پنج سال می شود که عملاً به حیث وکیل مدافع ایفای وظیفه می نماید.

هفتهٔ گذشته در یک گردهمایی که ازسوی وکلای مدافع در کابل تدویر یافته بود با اکثریت آراء به صفت رئیس انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان انتخاب گردید.

هفته نامهٔ مجاهد گفتگویی را با وی در مورد چگونگی فعالیت های انجمن ومسایل مربوط باآن، انجام داده است که خدمت خوانندگان محترم تقدیم می گردد. ادامه درص۳

بازگشت همه به سوی اوست

دفتر فرهنگی جمعیت اسلامی افغانستان، وفات المناک واستخوانسوز، فرهنگی مجاهد ومبارز آگاه نصیر احمد حادث را به خانوادهٔ ارجمند و همه دوستان و همفکرانش تسلیت عرض داشته و برای آن مرحوم مغفور، از بارگاه خدای غفور و رحیم آمرزش و بهشت برین و برای بازماندگانش صبرجمیل و اجر جزیل استدعا دارد.

مجاهد
ارگان نشراتی جمعیت اسلامی افغانستان
مؤسس: استاد برهان الدین ربانی
سال تأسیس: ۱۳۵۷ خورشیدی
ناشر : دفتر فرهنگی
زیر نظر هیأت تحریر
آدرس: کابل، عقب سینما بهارستان، کوچهٔ قصابی، دست چپه کوچهٔ چهارم
شمارهٔ تلفن: ۰۷۰۲۸۵۱۳۹ و ۰۷۰۸۸۲۷۸۹۰
Website: www.mujahedweekly.com
E-mail: Mujahid1357@Yahoo. com

د ولسمشرۍ د ټاکنو په درشل کې، د کرزي لخوا نوې نوې ټاکنې ...

خپل کاندیدان نه دي نومولي. بلې خواته له لویدیځ څخه د را نازل شوو افغانانو له مینځه چې د دې سیالیو لپاره یې نومونه کله لکه د خلکو په خوله اخیستل کیږي لکه اشرف غني احمدزي، انوار الحق احدي، علي احمد جلالي، احسان الله بیات ... او ځینو نورو لخوا که په رسمي او علني توګه څه اعلان نه دی شوی خو د دوي حرکات هم د کاندیدو غمازي کوی او د علي احمد جلالي په هکله خو د نوموړي د کورنیو چارو له وزارت څخه د مستعفی کیدو له مهاله دا انګیرنه کیږي چې د ولسمشرۍ د راتلونکو ټاکنو یو قوی لوری ښایی و اوسي.

له پورته یادو شوو کسانو پرته ښایي ځینې نورې سیاسي، علمي او ټولنیزې څیرې هم د خپل پلان له مخې میدان ته را ووځي. د زلمی خلیلزاد لخوا په راتلونکیو سیالیو کې د ونډې اخیستلو خبره هم کله کله د یو او بل لوري لخوا تازه کیږي چې په دې هکله حقیقت به د ټاکنو د مودې د ښه رانږدیدو سره جوت شي. ولې چې د یوې خوا د هېواد ګونګه سیاسي او امنیتي وضع د انتخاباتو راتلونکي د سوال لاندې نیسي او د بلې خوا د انتخاباتو د کمیسیون د مشر لخوا د تلې میاشتې ته د انتخاباتو د ځنډیدو امکان څرګندونه داسې بریښوي چې د پردې تر شا نورې خبرې هم شته. همدا رنګه د کرزي دولت د ناکامۍ وروسته چې یاد شوي کاندیدان هم د دې دولت په آغاز یا پای کې یوه برخه وه. د هېواد د ننه او بهر مطرح ځینې سیاسي او ټولنیز شخصیتونه د یوې داسې پراخې جبهې د مینځ ته راتګ په هڅه کې دي چې ښایي د بن په څېر د یوې نوې پریکړې زمینه برابر کړي ځکه د اوسني دولت ناکامي چې د جنازې په تابوت یې یوازې میخونه وهل پاتې دي. هم ورسره مرسته کوي. او د افغانانو باور که هرڅومره یوناما او د افغانستان په مسئله کې ټول مطرح لویدیځ هېوادونه د بن د پریکړې د لوریو لخوا د افغانستان په سیاسي افق د خلیدو مرستندوي واقع شي د کرزي دولت ناکامیوې د بخت ستوری خړ کړی دی. د پخواني شوروي اتحاد پرخلاف جنګیدلي مجاهد ګوندونه که څه هم دا مهال د یوې خبرې خاوندان ندي خو د لویدیځ په پلویتوب د راغلی دموکراسۍ لوبغاړو چې په دې موده کې څه وکړل ولس یې د مجاهدینو او طالبانو خوا ته نږدې کړ خو د نړیوال حضور ګټې د افغانانو د ګټو سره مغایرې دي: ځکه لاتر اوسه یوناما او ملګري ملتونه د افغانستان په هکله خپله زړه ترانه لولي او یوازې کرزی د دې هېواد د ستونزو لپاره مسیحا ګڼي او کرزی هم د ټول افغانستان خلکوته د کابل په نظر ګوري څو د لویدیځوالو او راغلو میلمنو باور لاس ته راوړي او د کرزي د منظم ټیم غړو هم پټلي ده چې ترڅو د دوی خارجي دوستان! په دې هېواد کې شتون ولري کرزی د خپلو ګډو ګټو د ساتلو په منظور مادام العمر پاچا اوسي چې کرزي هم د دغو فعالو سلاکارانو په غوښتنه او اداره د خپل کمپاین لپاره په پایتخت او ولایتونو کې په یوه او بل نوم حویلۍ نیولي او خپل کمپاین یې آغاز کړیدی. د ولسمشر کرزي د کمپاین دقیق پلان په دې وروستیو کې په ولایتونو او ځینو د امنیه قوماندانیو په پوستونو د لسګونو نوو څېرو له ټاکنې څخه ښه جوتیږي ځکه په دغو پوستونو د ټاکلی شوی څیرو ټاکنه چې ټول یې د کرزي پلویان دي . په ډاګه کوي چې کرزي له دغو نوو ټاکنو څخه څه غواړي. همدارنګه په دې وروستیو کې د یو شمیره دوه ګونو تابعیت لرونکو وزیرانو لخوا د کرزي د راتلونکې دورې لپاره د ناچلې کېدو لامله له نورو مطرحو کاندیدانو سره تماسونو نیولو کرزی آخر دې ته اړویست چې د اساسي قانون پرخلاف د هغوی ننګه او ملاتړ ورڅخه نور سلب کړي او پرځای یې نور وزیران وټاکي چې له لویدیځ څخه راغلی یو شمیر وزیران اولس دغې تپې نیولي او جبرانن دې چې څه وکړي خو کرزی لاهم شیرخط ندی کارولی: ځکه په دې وزیرانو کې د مطرحو هېوادونو ملاتړ لرونکی ښاغلی هم شته او د هغوی د بخت په هکله پریکړه هم جدي تصمیم غواړي لکه چې د لوی څارنوال په هکله یې ونیوه او د ولسمشر د واکمنۍ په تاریخ کې لومړنی قاطع تصمیم ؤ خو پوښتنه دا ده چې که ولسمشر پخواني څارنوال بېوزله ثابت په یو ګواښ د کاندیدو په جرم کورته لیږلی شي نو کرزی ولی د خپلې دورې په دې پاتې موده کې هغه کارونه کوي چې د ولسمشرۍ د کمپاین پرته بلې معنی نلري

سارک، راه دراز از بحران تا همکاری

بقیه از صفحهٔ اول

وحید مژده

سازمان همکاری های اقتصادی جنوب آسیا (سارک) همانگونه که از نامش پیداست، بمنظور رابطهء اقتصادی نزدیک تر میان کشور های عضو بمیان آمده است اما پانزدهمین اجلاس این سازمان بیشتر تحت تاثیر بحران امنیتی در جنوب آسیا قرار داشت. هرچند مسایلی چون بلند رفتن قیمت نفت و مواد غذائی در جهان و تاثیر آن بر

کشور های عضو نیز در این کنفرانس مطرح شد اما با توجه به اینکه سارک روی عوامل بمیان آورندهء این بحران در سطح جهانی تاثیری ندارد، فقط به تذکر اکتفا شد.

اما شاید بتوان بزرگترین دست آورد سارک در این اجلاس را نه در جلسات اصلی بلکه در تاثیرات حاشیوی آن دانست. در حاشیهء این اجلاس فرصتی فراهم آمد تا سران سه کشور افغانستان، پاکستان و هند در نشست هائی، روی مسایل امنیتی مذاکره نمایند. مذاکرات رئیس جمهور کرزی با یوسف رضا گیلانی صدراعظم پاکستان در بهبود فضای تفاهم میان دو کشور مفید بود. بدنبال این اعلام افغانستان که مذاکرات رسمی با پاکستان را در مواردی به حالت تعلیق در می آورد واین امر موجب مشکلاتی در روابط میان دو کشور شده بود. این دیدار در بهبود روابط میان دو کشور بعد از جنگ لفظی و وارد نمودن اتهامات متقابل موثر بود.

هدف افغانستان از پیوستن به سارک این بوده تا از موقعیت خود بعنوان یک پل میان جنوب آسیا و آسیای میانه بهره ببرد و کشور های دیگر عضو سارک نیز که با عضویت افغانستان در این سازمان موافقت کردند بخاطر همین موقعیت افغانستان بود اما گسترش نا امنی ها در افغانستان که موجب تعطیل در جریان کار پروژه های ممد این نقش از جمله ساختن راه آهن و راههای مواصلاتی در کشور ما گردیده است، افغانستان را در نقش فقط یک ریزرف در این ساختار همکاری های اقتصادی منطقوی مطرح ساخته است. مشخص نیست که چه زمانی افغانستان با دست یابی به صلح و امنیت خواهد توانست این نقش مهم را در سارک ایفا نماید.

دو عضو مهم این سازمان یعنی هند و پاکستان از دیرباز با هم اختلاف سیاسی داشته اند واین اختلاف یکی از موانع مهم در همکاری منطقوی میان کشور های عضو سارک می باشد. اما در سارک در اجلاس اخیر خویش به این بهانه که تروریسم و ناامنی ها از عوامل مهم در جلوگیری از همکاری های اقتصادی است، به امر مبارزهء مشترک با تروریسم تاکید نمود. کاری که نیازمند همکاری های نزدیک تر میان کشور های عضو است اما در شرایطی که کشور های هند و پاکستان، دو کشور دارندهء سلاح اتمی در این سازمان همدیگر خود را به ایجاد بحران و ناامنی در کشور های همدیگر متهم می کنند. تحرک بخشیدن به سارک نیازمند تفاهم و همیاری بیشتر میان کشور های عضو است.

سفر حامد کرزی به هند در شرایطی صورت گرفت که افغانستان وهند پاکستان را متهم به دست داشتن در انفجار سفارت هند در کابل کردند. سفر کرزی به هند در چنین زمان می تواند برای پاکستان این پیغام را برساند که هند و افغانستان در برابر پاکستان با هم متحد اند. این پیغام می تواند موجب تحریک بیشتر حلقات خاص در پاکستان علیه افغانستان گردد. شاید اگر این سفر بعد از بازی های المپیک صورت می گرفت بهتر می بود.

در آخرین سالهای قرن گذشته به نظر می رسید که قرن بیست ویکم قرن گسترش همکاری های منطقوی خواهد بود. اتحادیهء اروپا سرمشقی برای بسیاری از کشورها برای بمیان آوردن سازمان های منطقوی به منظور گسترش همکاری دربخش های مختلف بود که در نهایت به کمرنگ شدن مرز های سیاسی بیانجامد. اما این کار در آسیا و افریقا به سادگی ممکن نیست. کشورهای این منطقه که دوران طولانی از استعمار را پشت سرنهاده اند و هنوز در قید وابستگی به کشورهای دیگر قرار دارند، به زمان طولانی نیاز است تا چالش هائی را که فراراه تفاهم میان آنان است از میان بردارند. این پدیده را در سارک بوضاحت بیشتر می توان ملاحظه کرد.

امروز جنوب آسیا کانون یکی از بحران های خطرناک آغاز قرن بیست و یکم است. حضور نیروهای خارجی در افغانستان تحت عنوان مبارزه علیه تروریسم، در میان کشور های منطقه از شرق دور تا آسیای میانه و شرق میانه موجب نگرانی است. سوالاتی که در این رابطه موجود است هنوز به روشنی جواب گفته نشده و این مسئله موجب می گردد تا افغانستان بار دیگر به کانون یک بحران بین المللی مبدل گردد.

وظیفه ورسالت سازمان های همکاری منطقوی را فقط نباید در یک گردهمائی سران و سخن های در حاشیه خلاصه کرد. این سازمان ها اگر خود را متعهد به تامین امنیت در مناطق شان می دانند باید با صراحت بیشتر در مورد مسایلی که به مناطق خود شان مربوط است سخن بگویند. از آنجائیکه اساسی ترین عنصر در رشد اقتصادی امنیت است، این کشور ها باید برای قطع مداخلات خارجی در مناطق شان با هم متحد گردند. تجربه نشان داده است که مداخلات کشور های بزرگ به هر بهانه ای، به تنش های بیشتر منطقوی منجر می شود و امکان رشد را از اقتصاد ها می گیرد.

در عین حال سازمان های همکاری منطقوی باید میان خود به توافق برسند که در امور داخلی کشور های همدیگر مداخله نکنند. اگر در مورد این امر مهم توافقی بمیان نیاید، هر سازمان همکاری منطقوی مانند سارک جز دست آورد های حاشیوی، دست آوردی در اصل نخواهد داشت.

در ختم گردهمائی سران کشور های عضو سارک در کولمبو، رئیس جمهور کرزی سفری رسمی به هندوستان داشت. هرچند هرکشوری حق دارد تا با کشورهای دیگر روابط دیپلوماتیک داشته ویا سطح چنین روابطی را ارتقا دهد، اما در عرف دیپلوماتیک عامل زمان در ایجاد چنین رابطه ها دارای اهمیت بسیار است. چون انتخاب زمان برای عمل هرچند دیپلوماتیک می تواند مفهوم خاصی را برساند. کشورها در این گونه موارد با دقت عمل می کنند.

سفر حامد کرزی به هند در شرایطی صورت گرفت که افغانستان وهند پاکستان را متهم به دست داشتن در انفجار سفارت هند در کابل کردند. سفر کرزی به هند در چنین زمان می تواند برای پاکستان این پیغام را برساند که هند و افغانستان در برابر پاکستان با هم متحد اند. این پیغام می تواند موجب تحریک بیشتر حلقات خاص در پاکستان علیه افغانستان گردد. شاید اگر این سفر بعد از بازی های المپیک صورت می گرفت بهتر می بود.

روح الله قاری زاده رئیس انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان در گفتگو با مجاهد:

ایجاد انجمن مستقل وکلای مدافع گامی است به سوی تطبیق عدالت به وجه بهتر آن در جامعه

مجاهد: درمورد اهداف وانگیزه های تأسیس وایجاد انجمن لطف نموده توضیح دهد ؟

قاری زاده: همان طورکه هویداست درگذشته ها وکالت مدافع درا فغانستان بوده وقانونی در این مو رد درزمان حکومت داوود خان وجود داشته اما رهبری آن ها را مدیریتی بنام مدیریت وکلای مدافع درچوکات وزارت عدلیه داشته که صرفاً به دادن جواز و تمدید آن می پرداختند و دیگرکدام فعالیت نداشتند.

ازسایر موضوعات ازقبیل مشکلات وکیل مدافع، حقوق و وجایب آن کار مدیریت ناکافی بوده و هیچ توجهی به ارزش کار و مسایل مادی و معنوی وکیل مدافع صورت نگرفت.

فقط یگانه هدف ما این بود که بتوانیم وکلای مدافع را در سراسر افغانستان یک صدا ومنسجم سازیم، بتوانیم استوار بر اساسنامهٔ که تصویب شد قوت خود را در برابر جامعه ثابت ساخته، نه به عنوان یک ارگان تهدید کننده، بلکه به عنوان یک همکار با ارگان های عدلی وقضای به خاطر تأمین عدالت مشترکاً درجامعه کارکنیم.

مجاهد: قبلاً یک ادارهٔ بنام اداره مساعدت های حقوقی درچوکات وزارت عدلیه فعالیت داشت، وجه افتراق واشتراک انجمن با این اداره درچیست ؟

قاری زاده: مطابق قانون وکیل مدافع به کسی اطلاق می شود که او جواز وکالت را ازسوی انجمن وکلای مدافع بدست آورد.

خوشبختانه مساعدت حقوقی که قبلا درچار چوب ستره محکمه بود واکنون درچوکات وزارت عدلیه آمده، آن ها هم جواز کار خود را ازطریق انجمن مستقل وکلای مدافع به دست می آورند، اما فعالیت های خودرا به خاطر کمک به مظنونان ومتهمان بی بضاعت در چوکات وزارت عدلیه انجام می دهند. چون آن ها وکلای مدافع آزاد نیستند که در مقابل اجرت کار کنند، بلکه مساعدین حقوقی هستند که مطابق قانون اساسی کشور ازمظنونان ومتهمان دفاع مجانی می نمایند.

مجاهد: انجمن مستقل وکلای مدافع برمبنای چه مؤیده وقانون تأسیس شده آیا امکان تعدیل این قانون درآینده وجود دارد یاخیر؟

قاری زاده: درگذشته سیستم وکالت باسیستم جدید که به وجود آمده فرق داشت، درگذشته سیستم طوری بودکه صرف دارالوکاله ها داشتیم که مردم عارض صورت دعوا می دادند و بالترتیب مدعی علیه به دفاعیه می پرداخت.

اما سیستم جدید وکالت مطابق با اصول ومعیار های بین المللی عیارشده که درجهان رایج است. شما آگاهی دارید، درجهان دونوع سیستم حقوقی وجود دارد که یکی سیستم رومن ژرمنیک ودومی هم "کامن لا" است یعنی سیستم اتهامی وسیستم تحقیقاتی.

دراین جا گرچند درسیستم اتهامی نقش وکیل مدافع بیشتر است، اما افغانستان عضویت سیستم تحقیقاتی را دارد.

دراین سیستم وکیل مدافع تحقیق هم میکند به محل واقعه می رود درجریان تحقیق اشتراک می کند، درجریان معاینات تخصصی اشتراک می کند و حتا نظربه قانون وکلای مدافع می توانند درمرحله کشف هم اشتراک کنند.

شما می دانید که مطابق به مادهٔ ۱۳۴ قانون اساسی کشف وظیفه پولیس است تحقیق واقامه دعوا وظیفه سارنوال، اما به خاطر کمک به مؤکل خود درسیستم جدید وکلای مدافع حق دادند که درمرحله کشف هم حضور پیدا کنند.

مجاهد: این سیستم کی درافغانستان به وجود آمد؟

قاری زاده: مدت پنج سال می شود که این سیستم به وجود آمده و بنده افتخار دارم که درترویج وتدریس وحتا ایجاد آن با جمعی ازدوستان سهم فعال داشتم.

مجاهد: درگذشته ها کسانی وکیل مدافع می شدند که جواز فعالیت از وزا رت عدلیه دریافت می کردند، حالا که انجمن مستقل وکلای مدافع ایجاد شده این پروسه چگونه خواهد بود؟

قاری زاده: همین که نام ما انجمن مستقل است کارهای ما هم مستقل خواهد بود. البته ما باوزارت عدلیه همکاری صد درصد داریم اما تمام امور مربوط به انجمن مربوط به خود ما می شود. توزیع جوازنامه شامل صلاحیت های انجمن مستقل وکلا می گردد.

مجاهد: جوازی راکه قراراست شما صادرکنید دارای درجه های مختلف خواهد بود یا خیر؟

قاری زاده: به اساس تصویب اساسنامه، فعلاً درجه ندارد. هروکیل به مجردی که حایز جواز می شود صلاحیت دارد درمحاکم ثلاثه ازحقوق مؤکل خود دفاع کند اما من به اساس تجربه یی که دارم به خاطر پختگی کار وکیل باید تفاوتی می بود.

مجاهد: فعالیت های عملی تان را چه وقت شروع میکنید؟

قاری زاده: بتاریخ ۹ اسد انتخابات صورت گرفت و نتایج آن ابلا غ گردید ما یک روز بعد یعنی دهم اسد کارهای عملی خود را درعرصه های مختلف آغاز نمودیم، تماس با نهادهای حقوقی، وزارت خانه وادارات مدنی داشتیم.

به اساس مشکلات تخنیکی که داریم درحدود دوهفته دیگر دفتر ما ایجاد خواهد شد بعدکارهایی که داریم روی دست می گیریم.

مجاهد: شما فعالیت ها تان را تنها درکابل ادامه می دهید یا به ولایا ت هم خواهید رفت؟

قاری زاده: این کار بستگی به امکانات مالی ما دارد فعلاً بودجه ما همین را حکم می کند که تنها درکابل دفتر داشته باشیم.

ما مطابق اساسنامه مکلف هستیم درآینده نمایندگی های خودرا درولایات هم داشته باشیم. یا اگر درتمام ولایات نتوانیم، کوشش خواهم نمود به سطح زون ها نمایندگی داشته باشیم و آهسته آهسته آن را بتوانیم توسعه دهیم.

مجاهد: طوریکه شنیدم، عدهٔ ازنتایج انتخابات و شیوه برگزاری آن ناراض بودند وحتا جلسه را ترک کردند، آنها چه کسانی بودند وعلت چه بود وشما توقع همکاری را درآینده از آنها دارید یا خیر؟

قاری زاده: ببینید نظر به احصائیه که من دارم تعداد اعضای انجمن مستقل وکلای مدافع به ۵۸۰ نفرمیرسد که درشرایط فعلی انجمن ارتباط می گیرد به آنها، اما هر انتخابات خواهی نخواهی مخالفان خود را دارد، همیشه کسانی که برنده هستند راضی اند وکسانی که می بازند ناراض.

من شخصاً کسانی راندیدم که عملاً ناراض بوده باشند، زیرا انتخابات در یک فضای کاملا آزاد تحت نظر هیأت بیطرف به شکل سر ی و عادلانه به پیش رفت و نتایج آن ابلاغ گردید.

مجاهد: گفته شده اساسنامهٔ انجمن ازطرف وزارت عدلیه ترتیب شده است، آیا امکان تغییر آن درآینده وجود دارد؟

قاری زاده: اگر سوء تفاهم نشود تسوید اساسنامه ازطرف وزارت عدلیه نبوده بلکه از طرف وکلای مدافع بود. وزارت عدلیه تنها سهولت هایی را ایجاد کرد که من ازهمکاری شان متشکرم. تنها ما تفاهم کردیم با هم مجالس گرفتیم وبالای اساسنامه کارکردیم بالآخره به مرحله تصویب رسید.

درروزهای ۶ و۷ اسد درمحضر وکلای مدافع که در انتخابات اشتراک کرده بودند. قرارگرفت وبالای تمام مواد آن جروبحث های صورت گرفت وتصویب شد.

اما با صراحت گفته می توانم که با درنظر داشت رشدی که انجمن درآینده دارد شاید نیاز های بیشتری احساس شود اساسنامه قابل تعدیل خواهد بود.

مجاهد: برای عضویت درانجمن وکلای مدافع شرایط ومرزی وجود دارد؟

قاری زاده: برای فعلاً قسمی که گفتم تعداد اعضای ما ۵۸۰ نفر می باشد عضویت انجمن را دارند وجواز فعالیت می گیرد.

اگر منظورتان شرایط اشتغال است درمادهٔ ششم قانون وکلای مدافع تسجیل یافته است

مجاهد: درصورت تخلف وکارشکنی وکلای مدافع حد تأدیب برای آنها ازسوی انجمن چگونه پیش بینی شده است؟

قاری زاده: موضوع کاملا درقانون وکلای مدافع تسجیل شده اول توصیه دوم اخطار سوم تعطیل دفتر وکیل مدافع از یک سال الی پنج سال که موضوع پنج سال تاهنوز به تصویب نرسیده وامکان تعدیل آن وجود دارد.

مجاهد: طوری که من در اساسنامهٔ انجمن وکلا دیدم در آن جا تذکر رفته است که هروکیل مدافع مکلف است دریک سال حد اقل سه قضیه حقوقی وجنایی را طور رایگان تشخیص ودفاع کند، اگر وکیل نتواند چنین کاری را انجام دهد به کدام مؤیدهٔ جزایی مواجه خواهد شد؟

قاری زاده: من ازهیچ وکیلی توقع ندارم اساسنامهٔ را که خودشان تصویب کردند تخطی از آن کنند. به خاطری که درتصویب تماماً وکلاء اشتراک داشتند و با اکثریت آراء تصویب نمودند، اگر وکیلی پیدا شود که گویا تمرد ازمندرجات قانون نماید باز هم مطابق به قانون به تأدیب مواجه خواهد شد.

مجاهد: هرفرد و یاگروهی که دریک جامعه کارهای اجتماعی انجام می دهد ضرورت به امکانات دارد، شما امکانات تان را ازکجا می گیرد؟ (از مؤکلین، دولت یا جای دیگر)

قاری زاده: این موضوع به چند دسته تقسیم می شود که خدمت تان عرض می کنم

اول وکیل مدافع باعقدی که با مؤکلین خود دردارالوکاله می بندد ورضایت جانبین مطرح است و درقانون وکلا هم وجود دارد حق الزحمه را یک عمل قانونی دانسته اند. وکیل به اساس همان عقدکه با مؤکل خود دار حق الزحمه راخواهدگرفت.

دوم: بخش مساعدین حقوقی داریم که ازطرف دولت دردفاع ازمظنونی بی بضاعت مجانی کارمی کنند.

سوم : نهاد ها ی غیر حکومتی اند دراین عرصه کارمی کنند که عبارت اند از:

بنیاد بین المللی حقوقی افغانستان، مؤسسهٔ ملی کوماندیا، مؤسسهٔ خدمات حقوقی افغانستان، دفترحقوق بشر، قانون غوشتونکی، این ها دفاتری اند که با پرداخت پول به وکیل مدافع ازمظنونان بی بضاعت دفاع مجانی می کنند.

مجاهد: خوب اگر یک وکیل مدافع نتواند دریک دعوا برنده شود حق الزحمه یی که گرفته از لحاظ قانونی مسترد می شود یاخیر؟

قاری زاده: صلاحیت ها، وجایب، مکلفیت های وکیل مدافع درقانون تسجیل شده است، وکیل مدافع کسی نیست که حکم کند وکلید مشکلات دردستش باشد.

وکیل مدافع ازلحاظ قانونی مکلف به انجام امور قانونی است که درپرتو آن سعی وکوشش خودرا می کند اما این که برنده یا بازنده می شود این دست دیگر ارگان های عدلی وقضایی می باشد.

مجاهد: جناب آقای قاری زاده، انجمن وکلای مدافع یک نیاد دولتی است یا غیر دولتی؟ درصورت که مستقل ازدولت است ملزم به اخذ جواز ازوزارت علیه می باشد یاخیر ؟

قاری زاده: دراساسنامهٔ ما ذکر شده که ما هیچ ار تباطی به مؤسسات سیاسی ودولتی نداریم و صرف ازنگاه پرنسیپ های حقوقی اساسنامهٔ ما ثبت وزارت عدلیه می شود ودلالت به اخذ جواز می کند درعین حال ما درساحه عمل. کاملاً مستقلانه عمل خواهیم نمود.

مجاهد: نهاد های غیر دولتی به خاطر بهینه سازی کارها وتوسعه شان ازمؤسسات خارجی کمک مالی به دست می آورند شما چطور؟

قاری زاده: این موضوع درقانون تسجیل شده است که ما ازکمک های دولت، جامعه جهانی، نهاد های غیر حکومتی، حق العضویت اعضای انجمن، بنیه های مالی خود را تقویت می کنیم.

مجاهد: درآخرکدام گفتنی دارید بفرماید جناب قاری زاده ؟

قاری زاده: دیگرچیزی گفتنی ندارم، صرف برای تمام مردم افغانستان ایجاد اولین انجمن وکلای مدافع را تبریک عرض می دارم. چون این یک پیامد بسیارخوبی است، درسیستم عدلي وقضایی افغانستان که این سکتور سه ضلع خود را پیدا نمود و انشاالله درجریان فعالیتی که صورت خواهد گرفت، عدالت را که زیر بنای یک جامعه سالم را تشکیل می دهد به وجه بهترتطبیق خواهدکرد.

یادی از مجاهد قلم به دست؛ مرحوم نصیر احمد حادث

فدا محمدفایض

اینک هردم شهید دیگری از قافلۀ هردم شهیدان رخت از دارفانی به دار جاوید بست، اینک باردیگر لب های که به تهلیل در پرش بود، از حرکت باز ماند. اینک قلب دیگری که همیشه به یاد خدا در تپش بود بازایستاد واینک قلمی که سال ها به آرمان تحقق حاکمیت دین خدا در کشور وهمۀ روی زمین می نوشت از نوشتن باز ماند. من یادی از هردم شهیدی استاد نصیراحمد حادث می کنم که به تاریخ ۱۳۸۷/۶/۱۳ شنیدن خبر مرگ نا به هنگامش دست و پایم را به لرزه در آورد، با شنیدن خبرمرگش که بدون شک مرگ هردم شهیدی بود، ده ها، صدها و هزاران رهرودیگری از رهروان راه حق که مانند وی عمری را به خاطر یک آرمان بسیار بسیار مقدس صرف کردند ولی درعالمی از هردم شهیدی چشم از جهان بستند، پیش چشمانم مجسم شدند.

راستی چه عشق و محبتی، چه احساسی و چه صداقتی که برهمۀ لذایذ زندگی پشت پازدند وزندگی را به خاطر حاکمیت دین خدا و سرنگونی طاغوت وطاغوتیان وقف کردند. کوه و کمر کشور را گشتند. گرسنگی ها و محرومیت ها را تحمل کردند از نعمت تعلیم محروم ماندند، فرزندان و اهل خانوادۀ شان مشکلات ومصائب زندگی را تحمل کردند. تا مگر روزی برسد که در مملکت شان "الحکم لله" درهمۀ ابعاد زندگی مشاهده گردد و خیلی ها دراین راه مصیبت های فراوانی را تحمل کردند وبالاخره بدست جلادان کمونیزم شهیدشدند، اما افسوس افسوس افسوس...

استاد نصیراحمد حادث از تبار همین عاشقان راه خدا بود. او از سالیان دراز دوست صمیمی وهمسنگر فکری وعقیدتی من بود. سال ها در یک اداره کار کردیم، در اداره یی که فقط یک قلم وچند ورق کاغذ، غرض نوشتن دراختیارما بود و در اخیرهر ماه منتظر جیب خرچ ناچیزی بودیم. ولی درعشق ومحبت ما نسبت در هدف مقدسی که پیش روی داشتیم، خللی واقع نمی شد راستی سرمایه یی را که خداوند به چند تن از قلم بدستان اعطا نموده بود، دیگران آن هایی که از هر گونه نعم زندگی بهره مند بودند، محروم بودند وخیلی رشک شان می آمد. ولی این نعمت خداداد بود وحقد وحسد حسودان نمی توانست آن را از آن ها بگیرد.

> **راستی مدرسه جهاد ومبارزه در راه خدا عجیب مدرسه یی بود، گل های خود روی دراین دبستان روییدند بدون آنکه کسی به حال شان توجه کند نشو ونما یافتند وسنگر فکری جهان در برابر مستکبران عصر را چنان مستحکم کردند که از باد و باران نا بسامانی های روزگار گزندی نیافت.**
>
> ***
>
> **گرچه اکثریت قاطع منسوبین نهضت اسلامی کشور برسنگ فقر وتنگدستی زده شده بودند ولی آنان که در سنگر فرهنگی نشسته بودند بیشتر شان را همین افراد تشکیل می داد**

راستی مدرسه جهاد ومبارزه در راه خدا عجیب مدرسه یی بود، گل های خود روی دراین دبستان روییدند بدون آنکه کسی به حال شان توجه کند نشو ونما یافتند وسنگر فکری جهان در برابر مستکبران عصر را چنان مستحکم کردند که از باد و باران نا بسامانی های روزگار گزندی نیافت، دوره جهاد دورۀ زرینی از ناحیه رشدفکری وفرهنگی برای هموطنان بود. استاد نصیر احمدحادث نیز درهمین مدرسه چون گل خود رو، رویید ونشونما کرد. از روانشاد صد ها مقاله در مطبوعات جهادی به نشر رسید او علاوه برآن که یک نویسنده چیره دست بود، شعر زیبا نیز می سرود.

استاد حادث شخص بسیار حلیم و کم حرف بود و درپهلوی آن لطافت طبع داشت، او صاحب مطالعه وسیع بود به خصوص در مسایل دینی بیشتر مطالعه داشت. در طول دوران درازی که من با او از نزدیک دوست و آشنا بودم، به یاد ندارم که کسی از او رنجیده باشد. استاد حادث مرد صبور وشکیبا بود. گرچه اکثریت قاطع منسوبین نهضت اسلامی کشور برسنگ فقر وتنگدستی زده شده بودند ولی آنان که در سنگر فرهنگی نشسته بودند بیشتر شان را همین افراد تشکیل می داد، از همین جهت در هر دم شهیدی زندگی کردند و با جهان وداع کردند و آنانی که زنده هستند نیز در حاشیه یی از فراموشی زندگی می کنند.

استاد نصیر احمدحادث نیز از جمله کسانی بود که حتی نتوانست بر وقت جلو مریضی را که عاید حالش شده بود بگیرد. تقریبا در سه ماه قبل با همه نشست هایی که داشتیم حینی که بعد از یک وقفه او را مشاهده کردم، رویش متورم می نمود ورنگش به زردی گراییده بود، وقتی علت را از وی پرسیدم گفت گرده هایش کارایی خود را آهسته آهسته از دست می دهند، گاه گاهی که چند روپیه بدستم بیاید به پشاور می روم در شفاخانه رحمان خون خود را تصفیه می کنم ولی این فرصت هرزمان برایم میسرنیست. بدون آنکه او صحیفۀ قلبش را برویم بگشاید من نوشته های قلبش را خوانده بودم. زیرا عمری را با هم سپری کرده بودیم. گرچه من به او اطمینان دادم ولی قلبا خیلی ناراحت شدم، زیرا تجربه داشتم که صحت یابی از این بیماری موذی خیلی دشوار است و دوستان دیگری را دیده بودم که همین بیماری حیات شان را گرفت. گرچه از دوستان شنیدم که دوسه تن از دوستان به وی کمکی کرده بودند تا گرده اش را تعویض کند ولی این هم حیثیت تریاق عراق را داشت که به حال مارگزیده سودی نبخشید وسحرگاه ۱۳ اسد ۱۳۸۷خورشیدی بعد از ادای نماز صبح مورد حمله بیماری مزمنش قرارگرفت و روح مبارکش به سوی علیین پرواز کرده واعضای خانواده و خویشاوندان وهمه دوستان را در سوگ همگانی نشاند. که روحش شاد ویادش گرامی باد.

گرچه مرگ حق است و به حکم کل نفس ذائقه الموت همۀ چشنده طمع مرگ هستیم ولی مرگ چنین افرادوشخصیت ها بدون شک چندین برابر بر شانه ها گرانی می کند، استاد حادث عمری در کوره مشکلات و دسایس دشمنان اسلام و وطن را درک می کرد. روزگاری باید تا مام وطن چنین فرزندی به دنیا آورد ولی اکنون جایش خالی است، بهشت برین جایگاهش باد.

شعری از مرحوم نصیر احمد حادث

آغه لالایش

صبا مفتون شام زلف صبح روی زیبایش — به کوه و دست ودامان وطن دل بسته ام لابد

زمین افتاده گر تاپا گذارد قد بالایش — مرا در سینه وسر جای بگرفته است سودایش

پسندم شد اسارت گرچه آزادم من از فطرت — چنان دیوانه می راند خرش را لشکر ناتو

چو بسته دست وپایم را به زلفان سمن سایش — که گویا این وطن بودست وباشد ملک بابایش

کمان ابرویش را نیست حاجت قتل ما کردن — زناموس وطن بگذشته در راه مقام وپول

مرا کشته است با تیرنگاۀ چشم شهلایش — از او غیرت چه می خواهی بوش است آغه لالایش

بدین ناز وادا هر گه که دلبر جلوه فرماید — به امر دیگران بر ملت ما حکم می راند

دلم از سینه بیرون می دود زیر قدمهایش — که انگوری که در تاک است باشد زورکاکایش

ضرورت نیست دشمن را که بر دارم بیاویزد — خدا رسوای ملت سازد این خائن که بر مردم

رسن افکنده در درگردن مرا زلف چلیپایش — نماید ظلم و رسوا همچو دنیا باد عقبایش

گفتند و شنیدیم ...

اما در کنار همین جادهء دارالامان و روبری پارلمان یک خیمه خودنمائی می کند که متعلق به آقای بشردوست است.

من بشردوست را یک چادرنشین و کوچی می دانم و مردم کوچی کشور باید بجای حشمت غنی احمدزی، بشردوست چادرنشین را به عنوان رئیس خود برگزینند. از آنجائی که بشردوست هم چادرنشین و هم از قوم هزاره است، به این ترتیب مشکل میان هزاره ها و کوچی ها دربهسود هم حل خواهد شد. بشردوست که در عین حال کاندید ریاست جمهوری است می گوید که افغانستان را می توان نه از ارگ بلکه از یک خیمه اداره کرد. این مسأله هم می تواند دال بر علاقهء وی به چادرنشینی باشد درحالیکه حشمت غنی هیچ علاقه ای به این کار ندارد. آیا این راه حل برای مشکل کوچی ها جالب نیست؟!!

رویدادهای مهم هفته ...

پنج سرباز خارجی در هرات مجروح گردیدند

نیروهای ائتلاف اعلام کرده اند که یک عراده موتر این نیروها روز سه شنبه ۱۵ اسد در ولسوالی شیندند ولایت هرات با یک ماین کارگذاری شده در کناره جاده یی برخورد کرده که منجر به مجروح شدن پنج تن از این سربازان گردید، وضعیت یکی از این سربازان وخیم گزارش شده و هویت سربازان مجروح، اعلام نشده است.

پنج سرباز خارجی در هرات مجروح گردیدند

نیروهای ائتلاف اعلام کرده اند که یک عراده موتر این نیروها روز سه شنبه ۱۵ اسد در ولسوالی شیندند ولایت هرات با یک ماین کارگذاری شده در کناره جاده یی برخورد کرده که منجر به مجروح شدن پنج تن از این سربازان گردید، وضعیت یکی از این سربازان وخیم گزارش شده و هویت سربازان مجروح، اعلام نشده است.

اتهامات امنیتی علیه نمایندگان ...

گفته است که اگر این ادعا درست باشد، با نمایندگانی که در این گونه فعالیت ها دست داشته اند برخورد قانونی خواهد شد.

اما اعضای مجلس تأکید دارند که در حال حاضر، مدارکی در اثبات این ادعا ارائه نشده است.

معاون ادارۀ امنیت ملی گفته است که برخی از نمایندگان پارلمان، در کنار حمایت از تروریست ها و قاچاقچیان مواد مخدر، تلاش کرده اند برخی از مجرمان را از زندان آزاد کنند.

آقای عبدالله از مجلس نمایندگان خواست که از ادامۀ این رویه خودداری ورزند و برای بهبود امنیت کشور، با نهادهای امنیتی همکاری کنند.

با این حال، برخی از نمایندگان مجلس مقامات امنیتی را به بی کفایتی متهم کرده و گفته اند که این مقامات برای پوشانیدن نارسایی های کاری شان چنین ادعاهایی را مطرح می کنند.

اعضای مجلس نمایندگان همچنین می گویند تا کنون هماهنگی لازم میان ارگان های امنیتی و نیروهای بین المللی در افغانستان به عمل و این وضعیت به افزایش نا امنی ها منجر می شود

استفادهٔ ابزار گونه از جوانان

سیدعنایت الله شاداب/ استاد دانشگاه کابل

بعد از مدتی پارلمان آزمایشی جوانان تدویر یافت و تا هنوز هم گاه و ناگاه فراخوانده می شوند وچیزهای را که دولت لازم می بیند به آنان تلقین می کند واین سیاست همان سیاست معیارهای دو ترازویی است. به این بیان که اگر جوانان در راستای تحکیم موضع سیاسی دولت حرکت می کنند، باید از هر گونه امکانات برای فراگیری تجربه های سیاسی بهره مندشوند، درغیر آن باید از نزدیک شدن به نهاد های سیاسی بپرهیزند

یقیناً نسل جوان در هر کشوری و درهمه واحد های اجتماعی و سیاسی و ... برای استمرار وتداوم حیات ملت ها وماندگاری افتخارات آن درگذرگاه زمان، سرمایه یی است بس بزرگ و قابل توجه سرمایه یی که عدم توجه نسبت به آن، بیانگر مهمل انگاشتن حیات ملت ها بوده وملت های دچار این مرض، پامال حوادثی خواهندشد که برای آن در زندگی ملی خود حسابی باز نکرده اند.

جوامع انسانی در تداوم حیات ملی خود به گونه دلخواه و مطلوب و دوری از توفان های ویرانگر حوادث زمان، نیازمند آن اند که راه های به دور بودن خود از گزند وآسیب در تنازع بقا را، تدارک نمایند، تا به سوی یک آینده مطمئن گام بردارند. در درازای تاریخ بشر، شما به منظومه یی فکری- چه وحیانی باشد وچه غیروحیانی- بر نمی خورید که در آن ها پیامی نسبت به جوان و حرفی از جوان و نقش او در خیزش های اجتماعی وتداوم حیات ملت ها و مکتب ها نباشد. در کشورما افغانستان هم بنا به داعیه های دینی و انگیزهٔ ادامهٔ افتخارات ملی وتاریخی داستان ها وحرف های فراوانی نسبت به جوان و نقش آن در مناسبت های مختلف گاه وناگاه زمزمه می گردد و به حیث یک نیروی نقش آفرین درحماسه های ملی وتاریخی از این نسل یاد می شود. اما در جهان سوم- اگر این اصطلاح تا هنوزهم کاربردی داشته باشد- وکشورهای عقب نگه داشته شده در عصر جدید که روح سلطه جوی و بهره کشی از شاخصه های عمده آن به حساب می رود، رهبری های آن ها بعد از این که خود را از مشروعیت مردمی محروم احساس می کنند، در پی آن می شوند که مشروعیت خویش را از قدرت های فراملی کسب نمایند. دراین جاست که می بینیم معیار و ملاک های حفظ قدرت تغییرکرده و معیارهای دیگری، جایگزین معیارهای واقعی می شوند، معیارها ابزاری و گزینشی در مراحل معین و اوضاع وشرایط خاص، به این بیان که در فلان مرحله معین از چه ابزاری معینی بهره برداری شود. فرق اساسی دراین موضع گیری ها این است که در موضع گیری نخستین نسل جوان به حیث یک نیروی واقعی در مدار توجه قرار می گیرد و به حیث یکی از مولفه های توسعه سیاسی به خوانش گرفته می شود. در موضع گیری دوم از آن استفاده ابزاری صورت گرفته و دیگر حرفی از توسعه سیاسی درمیان نیست. قدرت های سیاسی در کشورهای جهان سوم از جمله افغانستان بحران زده که برخلاف توقعات پیشین و خوشبینانهٔ مردم، با بحران های مهیب تری روبروست، از نیروی جوان به حیث یک نیروی ابزاری استفاده می برند، همانگونه که از شخصیت های اسلامی و اسلام استفاده های ابزاری صورت می گیرد. اگر اشتباه نکرده باشم یک سال واندی قبل جناب آقای کرزی رئیس جمهور در همایشی که به مناسبت توزیع شهادت نامه های فارغ التحصیلان پوهنتون کابل در انستیتوت پوهنتون طبی کابل تدویریافته بود، جوانان را از نزدیک شدن به احزاب سیاسی به ویژه احزاب جهادی در داخل پوهنتون ها برحذر داشتند، ولی بعد از مدتی پارلمان آزمایشی جوانان تدویر یافت و تا هنوز هم گاه و ناگاه فراخوانده می شوند وچیزهای را که دولت لازم می بیند به آنان تلقین می کند واین سیاست همان سیاست معیارهای دو ترازویی است به این بیان که اگر جوانان در راستای تحکیم موضع سیاسی دولت حرکت می کنند، باید از هر گونه امکانات برای فراگیری تجربه های سیاسی بهره مندشوند، درغیرآن باید از نزدیک شدن به نهاد های سیاسی بپرهیزند و به اصطلاح مصروف درس های خود باشند و همین است استفاده ابزاری از نیروی جوان که به تقریب فرارسیدن روز جهانی جوانان همایشی به اشتراک معاون دوم ریاست جمهوری و وزیر اطلاعات وفرهنگ تدویریافت.

پرسش اساسی که امروز در مراکز دانشگاهی و علمی مطرح می شود این است: دولت در راستای رشد آگاهی علمی وملی جوانان چه برنامه یی دارد؟ آیا در این برش زمانی خاص-که جهان به یمن تکنالوژی اطلاعاتی، نه دهکده کوچک که حکم خانهٔ کوچکی را به خود گرفته - و به حکم جهانی سازی که آیا مرزهای ملی- که آن هم به ذات خود زاده تأمین منافع آزمندانه قدرت های جهانی در برههٔ خاصی از تاریخ جهان معاصر بود- دیگر محل اعراب خود را از دست داده است. آیا برای جوانان ما برنامه یی تهیه شده است؟ وپرسش های از این طراز...

البته توقع پاسخ به این پرسش ها، از دولتی که به بحران های ملی ومنطقه یی وحتا جهانی دست وگریبان است، شاید توقعی باشد نا به جا، ولی آنچه به نیروی جوان مربوط می شود این است که باید، آنان، خود را به حیث پروردگان دامان این آب وخاک ونسلی که داشته های مادی ومعنوی آنان از آبلهٔ دست و عرق پیشانی احاد این ملت آبیاری گردیده است، فرصت هایی را که در اختیار دارند از دست نداده وخود را از مصروف شدن به برنامه های سود جویانه که به نفع تحکیم مواضع سیاسی این وآن راه اندازی می شود برکنار دارند و در پی فربه سازی شخصیت های رو به رشد خود دامن برزنند و برای فردای کشورشان که قربانی منافع قدرت های آزمند منطقه و جهان گردیده است، سعی وتلاش به خرج دهند. جوانان یقین داشته باشند که چرخه زمان حرکت یک نواخت ندارد که تا نا کجا ها، این سلطه ورزی در مسیر تعین شدهٔ نظم نوین جهانی حرکت کند وتعیین سرنوشت ملت های محروم را اربابان سرمایه و انحصارگران تکنالوژی معاصر دراختیار داشته باشند. چه به حق است منطق قرآنی که در خطاب به زورگویان می گوید: اگر خداخواست شما را می برد و کسانی دیگری را جا نشین شما می سازد.

درحاشیه کنفرانس جوانان در شهر کابل

پوهندوی عبدالعلی کوهی
استاد دانشگاه کابل

به منظور تجلیل از روز جهانی جوانان، همایشی از جوانان کشور بنا به دعوت وزارت اطلاعات وفرهنگ در شهر کابل تدویر یافت و دراین همایش دوتن از هر ولایت به شمول نهادهای دولتی و مدنی اشتراک نموده بودند، دراین کنفرانس سرپرست دفتر هماهنگ کننده ملل متحد در امور جوانان نیز اشتراک نموده بود. پس از رژیم طالبان در افغانستان میراث حاکمیت نظام از ادارهٔ موقت گرفته تا حکومت انتخابی همواره از جوان و نقش جوان در ادارهٔ کشوربازسازی و انرژی بالقوه کشور سخن گفته شده است. طوری که در ادارهٔ موقت وزارتی به نام وزارت امور جوانان در هیأت کابینه حضور داشت و این وزارت پیش از آن که برای خود استراتژی کاری و یا برنامهٔ عمل بسازد از هم فروپاشید و اکنون در چوکات وزارت اطلاعات وفرهنگ یک معینیت برای جوانان در نظر گرفته شده است که گاه ناگاه به تدویر ورکشاپ ها وکورس های آموزشی تکنالوژی معاصر برای جوانان می پردازد. باید گفت که آموزش و پرورش جوانان بهِ تکنالوژی معاصر برای آگاهی از ارزش های دینی و اخلاقی ضمانتی است، برای پیشرفت ورفاه جامعه، این کار فقط به وسیله شعار میسر شده نمی تواند. بله از ما کار مستمر وهدف مند می خواهدزیرا جوانان در آینده نقش موثر در آبادانی کشور دارند، آینده کشور وابسته به جوانان امروز است، هرقدر جوانان با روحیهٔ وطندوستی، نوع بروری و روحیهٔ خدمتگزاری به این خانه مشترک تربیه گردند، آینده کشور همان پیمانه روشن خواهد بود. این جوانان هستند که در راستای وحدت ملی، پاسداری از نوامیس علیای کشور، بازسازی همدلی میان اقوام، تأمین صلح وثبات نقش مهم دارند.

هرچند دولت در جهت کمی رشد معارف، تحصیلات عالی وسایر نهاد ها به کمک مؤسسات بین المللی گام هایی برداشته است، اما دیده می شود که تعدادی از جوانان به شمول پسر و دختر در برخی از ولایات کشور از آموزش وپرورش، حتی سواد ابتدایی محروم اند و مخالفان نظام سیاسی کشور به راحتی می توانند از جوانان سرباز گیری کنند و یا آن ها را در بدل پول اندک و یا تبلیغات بیش از حد فریب دهند، و به مثابه مواد سوخت درجهت اهداف غیرانسانی خویش قرار دهند، هرقدر نظام سیاسی کشور بتواند درقلمرو خویش یک پوشش امنیتی ایجاد کند به همان پیمانه برای جوانان محور مشترک در داخل افغانستان ایجاد می شود و این محور مشترک می تواند در جهت جو سالم جامعه کمک نماید. امروز جوانان به آموزش بیشتر نیاز دارند زیرا جوانان امروز دارای تفکر واندیشه نو اند جای دارد جوانان اقوام مختلف در یک گفتمان شرکت نمایند تا درجهت نزدیکی اندیشه های آنها مفید واقع گردد. هر قدر این گفتمان ها بیشتر گردد محور های مشترک میان آنها ایجاد خواهد شد و این محورها درجهت کاهش محورهای شرارت کمک خواهد کرد وزمینهٔ ثبات سیاسی و وحدت ملی در میان آن ها قوام خواهد یافت.

با حلوا گفتن دهن شیرین نمی شود، نمی توان با شعار جوانان اقوام مختلف را کشور را بسیج کرد، این کار از خود استراتژی دقیق وکار مستمر می خواهد امروز دست های وجود دارد که در میان جوانان به پخش اندیشه های زهرآگین می پردازند. از هر وسیله ممکن برای افتراق جوانان کار گرفته می شود امروز کسانی که به آینده و خوشبختی افغانستان باور ندارند جوانان کشور را مورد اصابت تیر بلا قرار داده و درکنار آن نفاق ملی، زبانی و سمتی را درمیان آن ها دامن می زنند. امروز آنچه برای افغانستان به ویژه برای جوانان با اهمیت است، داشتن یک محور مشترک درجهت حل بحران های سیاسی واجتماعی درکشور است، هر قدر جوانان درمحور های کوچک تقسیم شوند، به همان پیمانه حل مشکل سیاسی و اجتماعی درافغانستان پیچیده ترمی شود. ما امروز به این نیاز داریم که جوانان کشور اعم از اقوام و نژادهای مختلف درجهت حل دغدغه های سیاسی زبان مشترک پیدا کنند وجوانان از پراگندگی نجات داده شوند. درتاریخ معاصر افغانستان حتا نه چندان دور بسیاری از حرکت های سیاسی وحزبی از جوانان استفاده کرده اند، انرژی و دانش این جوانان را در جهت اهداف زود رس خویش به کار بسته اند، زیرا جوانان نیروی احساسات دارند نمی شود این نیرو و احساسات را از جوانان گرفت، بلکه جای دارد تااین نیرو درجهت یک آینده مطمئن به کار گرفته شود، نه در جهت پروژه های زود رس برای احزاب و سازمان های بین المللی که می خواهند، جوانان را باهزینهٔ نا چیز شکار نمایند وتحت نام دموکراسی لیبرال ان ها را از پیکرهٔ جامعهٔ افغانستان جدا سازند.

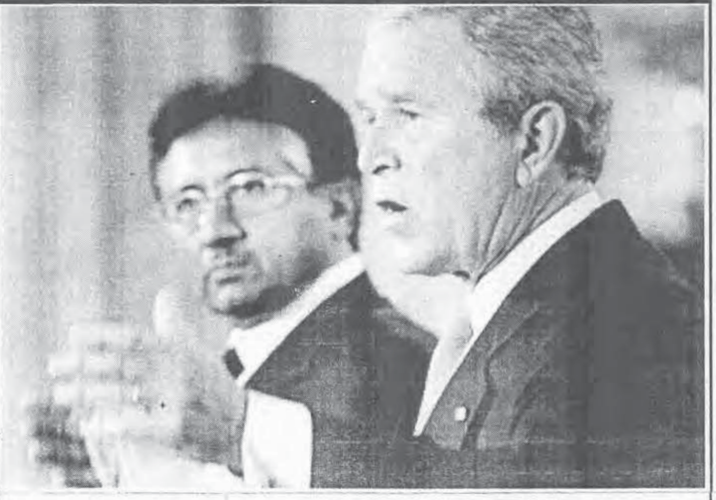
امروز جوانان کشور نه تنها به آموزش و پرورش بلکه به آگاهی ها دینی و اخلاقی نیاز دارند، همانقدر که این جوانان به فراگیری تکنالوژی معاصر در خود احساس مسؤولیت می کنند به همان پیمانه نیاز دارند تا جامعه خود را بشناسند، افغانستان را تاریخ گذشته وحال این کشور را درک نمایند. فقط آموزش و فراگیری تکنالوژی معاصر ضرورت یگانه کشورنیست بلکه شناخت کشور وگذشته تاریخ آن نیز مورد دقت است. بناء تکنالوژی معاصر تحت نام کارهای فرهنگی مثل: فیلم، سینما، تیاتر، داستان و ... هویت ملی ما را خدشه دارسازند.

از سوی دیگر فهم زبان های ملی در اولویت های کاری جوانان ما قرارداشته باشد. این دیگر رنج آورخواهد بود که در برابر تکنالوژی جدید ما زبان های ملی خود را قربانی کنیم یک سره با گذشته ها و ارزش های ملی خود خداحافظی نماییم. فقط آگاهی از تاریخ و فرهنگ می تواند هویت ما را زنده نگهدارد، فقط این جوانان اندکه هویت و ثبات این هویت را در آینده ضمانت می کنند، باید به احساسات جوانان اهمیت قایل شد وبه اندیشه ها و خواسته های آن ها گوش فرا داد و برای جوانان یک محور مشترک از اقوام مختلف دریک گفتمان سراسری به وجود آورد، امروز هر نوع پراگندگی ناشی از همین محور های کوچک است است، هر قدر این محور های کوچک جای خود را به یک محور افغانستان شمول خالی نماید، ما به اهداف سراسری صلح وثبات نزدیک می شویم وجای بحث برای یک زبان مشترک درافغانستان به وجود می آید.

مشکل چیرته دی؟

په اسلام اباد که په واشنګتن کی؟ یا په دواړو ځایوکې؟

ف سلیمانخیل

خبره دا ده چې کله هم د سیمی د روانو پیښو په باب قضاوت کوو باید پام مو یوازی د اسلام اباد خواته نه وي، بلکی د سپینی مانۍ نقشی، توطیی او پلانونه له پامه ونه غورځوو. ځکه دلته د امریکا اهداف د پاکستان تر اهدافو ستر دي، البته موږ چې له پاکستانه ډیر سرټکوو علت یې دا دی چې امریکایي پروژه د پاکستان په لاس عملي کیږي، نو موږ همغه څوک ګورو چې پر پروژه عملی کار کوي

پاکستان په ۱۹۴۷ کی د مسلمانانو په نامه دیوه مستقل هیواد په توګه د هند د براعظمګی له جسده راجلاکړای شو. د دی استقلال او د دی تجزیي ترشالوي خبری پرتي دي. یو خو چې کله په ۱۹۱۹ کی افغانانو پر برتانوی ښکیلاک خپله بشپړه خپلواکی ومنله هندی اولس د پیرنګیانو په وړاندې لاتشجیع شو او دبرتانوی ښکیلاک په وړاندې مقاومت دی درجی ته ورسید چې پیرنګیان پردی باوری شول چې نورنوهند په خپله ولکه کې نه شی ساتلای نو په همدی خاطرې دهندوپشاک نقشه جوړه کړه.

ایوخودهندی اولس دکمزوري کولو توطیه وه ځکه ترپاکستانه په هند کی زیات شمیرمسلمانان پاتی شول که یې مسلمانانو ته مستقل هیواد جوړوی بیاخوباید د هغو مسلمانانوبرخلیک هم په پام کی وای چې په هند کی پاتی شول او په ځانګړی توګه یې دکشمیري مسلمانانو برخلیک همداسې په تیاره کی نه پریښود.

په هر حال دپاکستان دوتلی سیاستوال دعوامی نشنل ګوند دپخوانی رهبر فقید خان عبدالولي خان په وینا دا دشوروی د پرمختک د مخنیوی لپاره یو بند جوړول و او که نه دپاکستان ترجوړیدو وروسته د پاکستان دپوځ اداري. او استخبارات شبکوپه ځانګړی توګه آی ایس آی په جوړلوکی دانګریزانو مستقیم لاس و دغسی پاکستان دکامنولت هیوادو چې په سرکې یې برتانیه واقع ده. غړی پاتی شو او تر اوسه یې له برتانیی سره تودی اړیکی دی او دبریتانیی له ملاتړنه برخمن دی.

خوله کله نه چې پاکستان ته د امریکا مخه شوه تر بل هر هیواد زیات په کې د امریکی نفوذ ټینګ شو او له ۱۳۵۸ (۱۹۷۹) نه چې شوروی پر افغانستان نظامی تیری وکړ. له پاکستان سره د امریکا د اړیکو مزي لاپسې مرغلین شول.

ترهغې چې د شوروی زور و قوت پرځای و. د امریکا ټوله مخه هغې خواته وه: خو چې له کله نه شوروی له پښو ولوید . د امریکا ټوله مخه اسلامي نړۍ او په اسلامي نړۍ کې هم اسلامی خواکونه ته شوه. چې په سرکی یې افغان مجاهدین راتلل. ځکه هغوی د نړۍ یوه زبرځواک ته ماتې ورکړی وه او په راتلونکی کی امریکا هم ترینه اندیښنه لرله. دا د امریکا عمومی فورمول دی. صدام یې اته نیمه کاله له ایران سره وجنګاوه خو چې پوه شو صدام اوس په سیمه کې په یوه قدرت بدلیږی او اسرائیل ګوابښي. نو ټول دنیا ولیدل چې له عراق سره یې څه وکړل او له صدام حسین سره یې څه وکړل. همدغسی لوبه بیا له افغان مجاهدینو سره هم وکړه د مجاهدینو په وړاندی یې د طالبانو تشکل رامنځ ته کړ او چې بیا یې ګټو ایجابوله پرهغوی یې هم کرښه راکښله. او بیا یې په سیمه کې نوی لوبه پیل کړه.

زما هدف دا دی چې په دې کی شک نشته چې د پاکستان استخباراتي کړی په دې لوبه کې نیغ په نیغه لاس لري. هم یې پرمیخ وهي او هم پرنګل. خو خبره دا ده. چې د پاکستان دا خپلسری په خپله خوښه هم نه دی او هسې هم نه چې واشنګتن یې نه ګوري او ترې ناخبره دی او اوس هغه پخپله سي آی ای په دې اړه ثبوتونه وړاندی کوي بلکی دا داسی لوبه ده لکه یوه مرستندویه سرچینه چې کومي مؤسسي یا کوم شرکت ته یوه پروژه ورکړي. پیسی ټولی د هغې سرچینی وی خو پروژه د مؤسسي له خوا عملي کیږي.

زما په اند یوازی به دا د حل لاره نه وي چې په دی لوبه کې خو مو د اسلام آباد هغوته پام وي: خو واشنګتن چې څه کوي. هغه له پامه وغورځوو. اوس خو دا خبره افغانانوته بالکل جوته شوې ده چې امریکا د معضلې دواړه لوري پرشاتپوي او په دې کې یې ښکاره هدف دی. داسې چې ټول خلک پرې پوهیږي. امریکا چې په سیمه کې کوم وسیع سیاسي نظامي او تر ټولو مهم اقتصادی اهداف لری ټول خلک په دې پوهیږي دا د امریکا اړتیا ده چې په سیمه کې اړی ګړی روان وساتی د سیمی د خلکو له احساساتو په غیرمستقیمه توګه د ځان په ګټه کارواخلي. پر دې ټوله دنیا پوهیږی چې پاکستان په یوازی ځان ته دومره نظامی قوت لری او نه دومره پیاوړی اقتصاد لري چې د نړۍ نژدی ځلوېښتو هغو هېوادوته چې هر یو وایي زه یمه په ډغره ورشي بلکی د پاکستانی واکمنو او استخباراتی کړیو پر هوښیاری. چالاکی او زرنګی باید اعتراف وکړو

کله چې جنرال ضیاء الحق د ۱۹۸۸ د اګست په اوولسمه په یوه هوایي پیښه کې د پاکستان د یو شمیر نورو لوړ رتبه پوځی چارواکو سره ومړ. هغه مهال زما له دی مسألی سره ډیر زړه راښکون و چې پردې پوه شم چې د دی مسالی تر شا د چا لاس دی. ځکه پر دې پوهیدم چې د پاکستان داخلی قوتونه خو به په دی پیښه کې کارول شوی دی: خو د دی کار نقشه او پلان له پاکستان بهر جوړ شوی دی. نو په دی اړه به که په کوم مجله او اخبار کې کومه څېړنه او تحلیل راغی. سملاسه به مې ولوست. په دې کې دیوه یهودی نظریات هم و. نوموړی چې اوس می یې نوم په حافظه کی نه دی پاتی ویلی وو. کله چې ذوالفقار علي بوټو صدراعظم او جنرال ضیاء الحق لوی درستیزو. زه پاکستان ته تلی وم او له جنرال ضیاء سره مې کتنه شوی وه. ز همغلته پوه شوم چې دا سړی څومره هوښیار دی. د هغه مقصدی خبره دا وه چې که جنرال ضیاء پنځه کاله نور هم ژوندی وای نو د امریکا او روس دواړو په پوزو کی به یې مهارونه اچولی وو او په ځان پسی به یې راکاږل خو هغه یهودی ښایي له دی نه بې خبره و چې د پاکستان هر جنرال د خپل وخت ضیاء الحق دی چې د امریکا په پوزه کی مهار اچولی او په ځان پسې یې راکاږل شي

د پاکستان اوسنی جرنیلان ښایي تر ضیاء الحق هوښیار وي او بې له شکه چې دي تاسې وګورئ چې د ترهګری له نامه نه یې د ځان په ګټه څومره کار واخیست. هم یې امریکا خوشحاله کړه چې زه د تروریزم پرخلاف د جنګ په لومړی لیکه کې درسره ولاړیم او په دی ترتیب سره یې له امریکا نه لس نیم میلیارده ډالر او دغسی وسایل ترلاسه کړل او هم یې د مذهبی ډلو له احساساتو نه د امریکا پرخلاف کارواخیست ځکه پاکستان په افغانستان کی د امریکا او ناټو له حضور نه ویره لري. پاکستان پر دی پوهیږي چې په سیمه کې د امریکا حضور نن په بالقوه او بیا په بالفعل ډول پاکستان ته هم ګوابښ دی: ځکه پر دی خو ډاکټر عبدالقدیر خان اعتراف وکړ چې لیبیا . ایران او کوریا ته یې اتومی رازونه ورکړي دي. پر دی ټوله دنیا پوهیږی چې پر ډاکتر عبدالقدیر خان فشار و او هغه د پاکستان د بچولو لپاره یوه بله قربانی هم ورکړه او دا دی ځلورنیم کلنه نظر بندی یې تیره کړه. او اوس چې له نظر بندی نه خلاص شو نو د زړه خبره یې وکړه. خو نړۍ پرې همغه مهال پوهیده. او دا هم یو واقعیت دی چې پاکستان نو نورو هېوادو سره بالمثله معامله کړی وه . پاکستان چې دا یوه ورځ ترمنځه یو دوه توغندی ازمایي دا تکنالوژی یې له شمالی کوریا نه ترلاسه کړی وه او داسې توغندی یې هم تری ترلاسه کړی وو چې که هند پر پاکستان حمله وکړی چې پاکستان د همدغو توغندیو په کارولو سره د جنګ لوری بدل کړای شي.

نو خبره دا ده چې کله هم د سیمی د روانو پیښو په باب قضاوت کوو باید پام مو یوازی د اسلام آباد خواته نه وي. بلکی د سپینی مانۍ نقشی. توطیی او پلانونه له پامه ونه غورځوو ځکه دلته د امریکا اهداف د پاکستان تر اهدافو ستر دي. البته موږ چې له پاکستانه ډیر سرټکوو علت یې دا دی چې امریکایي پروژه د پاکستان په لاس عملي کیږي. نو موږ همغه څوک ګورو چې پر پروژه عملی کار کوي او واشنګتن ته مو پام نه وی او که پام مو شی هم څه ځکه نشو ویلای چې: د سوال یاری ده اوس به ګډه وډه شینه!

زما په یاد دی او د هېوادوالو به مو هم نه دی هیر چې تیر کال اولسمشر کرزي د مخدره موادو د مخنیوی په اړه د والیانو او نورو لوړ پوړو چارواکو په غونده کې وویل: چې د مخدره موادو په کار و بار کې د نړیوالی مافیا لاس دی. هغه وویل په کومو ځایونو کې چې بهرنی ځواکونه میشت دی هلته د مخدره موادو د تولید کچه لوړه ده او چېرته چې افغانی ځواکونه پر لاسه دی هلته یا کچه ډیره ټیټه ده. هغه هلمند چې برتانوی ځواکونه په کی برلاسه دی د بیلګی په توګه یاد کړ. خو دی خبری چې یوه سپینه او ربښتیا خبره ده د برتانیی سخت غبرګون راوپاراوه او اولسمشر یې لندن ته په تګ اړ ویست چې دا پیدا شوی په اصطلاح سوء تفاهم اوار کړی.

اوس باید هم افغان دولت او هم افغان طالبان پر دی فکر وکړی چې دا روانه ماجرا د چا په ګټه ده؟ زه خو وایم دا پرته له دی چې امریکا او لویدیځ هېوادونه د خپل حضور د دوام مشروعیت ترلاسه کړی موږ ته یې څه خاصه ګټه نه رارسیږي. هغه څه چې موږ ترلاسه کوو د هېواد بربادی او زموږ د ځوانانو دا که طالب دی که عسکر دی که پولس وژنه او کورنی دویر پر ټغره کینول دی. زه خو وایم چې راځئ خپل احساسات له یو څه شیبی لپاره یوی خواته کړو او د دغی ماجرا اصلي ریښی ولټوو او ځان پری پوه کړو. هسی په پټو سترګو یو بل ته سرجنګی ورتلل به د کوم لوري په ګټه وي؟ باید پر دی فکر وکړو چې له کومی لاري کولای شو له هېواده د بهرنیو ځواکونو ایستلو ته لاره اواره کړو. که خبره لږه سپینه وکړم دا روانه جګړه تر ډیره د پاکستان د ګټو جګړه ده. د پاکستان له سلامتیا نه د دفاع جګړه ده. البته دانه چې زه پر دی خوښ یم چې هېواد می د بهرنیو ځواکونو په اشغال کی دی. بې له شکه زموږ هېواد اشغال دی او د چا په رګو کی چې هم مسلمانه وینه چلیږی پر دی به راضی نه شي. ځکه د کفر تر اشغال لاندی پر سیکولو رضایت ښایي تر کفره کمه څه نه وي: خو اوس موږ ته په کار دی چې تر ډیره د تعقل لاره خپله کړو او پر دی فکر وکړو چې خپل ستونی څه ډول د دی خپې له منګولونه ژغورلای شو

راځئ یو ځل بیا به پاکستان ته ولاړ شو. د مشهور ژورنالیست احمد رشید په وینا: مشرف هم ځان پر امریکا وساته. هم خپل اقتدار او هم پاکستان. د جنرال تامی فرانکس په وینا د پاکستان ۷۴ نظامی مرکزونه د امریکا په واک کی دي. خو هلته پاکستان مفتیان ولی چوپ دی. بیت الله مسعود ولی د پاکستانی دولت او په پاکستان کی د امریکا د نظامی حضور پرخلاف د جهاد اعلان نه کوي. دا ځکه چې هغه د هغه چا پرخلاف څنګه د جهاد اعلان وکړی چې له هغه ځایه تغذیه کیږي. دغسی په خیبر ایجنسي کی د مفتي شاکر او پیر سیف الرحمن د پلویانو ترمنځ دمخالفت لوبه ټوله د آی اس آی له خوا جوړه شوی. د مومندو او باجوړ لوبی د آی اس آی له خوا رامنځته شوی دي. پاکستان خپلی ملیشی او پوځیانو د ډیرو او د سر ویښتانو په اوږدولو سره د طالبانو په لیکو کی ځای پر ځای کړی دی او پر دی توګه د خپلی بقا او ګټو جګړه کوي. پاکستان د روس له خطر نه هم د افغان مجاهدینو په وسیله ځان بچ کړ، او نن یا له افغاني طالبانو د قربانی. ککړو دي جوړ کړی وي نو دی ټولی ماجرا ته په غیریدلو سترګو کتل په کار دي. راځئ د خپلو عقیدتي او ملی ارزښتونو په رڼا کی مسألی ته د حل لار ولټوو.

عدم تطبیق قانون و پیامدهای آن در جامعه

محمود الله فیروز

امروز در کشورما تنها قانون بالای کسانی تطبیق می شود که نه واسطه دارند و نه توانایی دادن رشوه را و نه هم درکدام موقعیت دولتی قرار دارند.

****

باور عموم بر این است که هم اکنون در نهادهای دولتی به ویژه نهادهای عدلی و قضایی بدون رشوه دادن و واسطه هیچ مشکلی حل نمی شود.

در جریان چند سال اخیر در کشورما، علاوه بر تدوین قانون اساسی جدید، برخی قوانین مهم دیگر نیز در عرصه های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی تصویب شده است که به عنوان نمونه می توان از قانون انتخابات، قانون وکلای مدافع، قانون اعتصابات و تظاهرات، قانون احزاب، قانون مطبوعات، قانون سرمایه گذاری، قانون گمرکات و... نام برد. اما چنانچه دیده می شود همهٔ مردم اعم از زن و مرد به این نظر موافقند که بی توجهی به قانون و عدم اجرای آن از مشکلات اساسی است که مردم از آن رنج می برند. باور عموم بر این است که هم اکنون در نهادهای دولتی به ویژه نهادهای عدلی و قضایی بدون رشوه دادن و واسطه هیچ مشکلی حل نمی شود.

کارشناسان به این نظر اند که تطبیق و عملی کردن قانون در کشورما با مشکلات و موانع متعددی روبرو است. بدون شک این مسأله از یک سو باعث بی اعتباری قانون شده و از جانب دیگر صاحبان زور و زر با استفاده از فرصت به وجود آمده به خود اجازه می دهند تا قانون را زیرپا گذارند و از این طریق حقوق و آزادی های دیگران را نادیده بگیرند. بدون شک در چنین وضعیتی بیشتر از همه زنان و کودکان آسیب پذیرترین قشر جامعه را تشکیل می دهند. چنانچه این موضوع از آمار رو به افزایش اختطاف و تجاوز جنسی بر کودکان و دختران خرد سن گویای این حقیقت است.

به گزارش آژانس خبری روز، چند ماه پیش پنج نفر مسلح شب هنگام بر یک منزل درولایت سرپل هجوم برده و بعد از لت و کوب اعضای خانواده، دختر ۱۲ سالهٔ آنها را مورد تجاوز جنسی قرار داده اند. در این گزارش آمده است که خانوادهٔ این دختر از مقامات دولتی بارها خواهان رسیدگی به قضیهٔ دختر شان شده بودند، اما تا همین اواخر در رابطه به این موضوع از سوی مسؤولان دولتی هیچگونه اقدامی صورت نگرفت. سرانجام در اثر سر و صداهای زیاد خانوادهٔ این دختر، حامد کرزی رئیس جمهور کشور روز چهار شنبه به تاریخ ۲ اسد طی فرمانی از مراجع امنیتی و عدلی و قضایی خواهان رسیدگی به این موضوع شد و حکم مجازات متهمان در این قضیه را صادر کرد.

در این گزارش از قول دختری که مورد تجاوز جنسی قرار گرفته، آمده است، او کسانی را که به او تجاوز کرده اند می شناسد و به مقامات محلی هم گفته است، اما تا هنوز به جز یک تن از آنان دیگران دستگیر نشده اند.

به گفتهٔ این دختر چهار تن از این متجاوزین آزادانه در محل گشت و گذار می کنند اما کسی آنها را بازداشت نمی کند و به پنجهٔ قانون نمی سپارد.

همچنان در این گزارش از قول علی خان، مامای دختر آمده است: قوماندان امنیه از افراد متهم پشتیبانی می کند وگرنه آنان در قریه مسلحانه و بدون هراس رفت و آمد نمی کردند.

گفتنی است که در سال گذشته ولایت سرپل، شاهد چندین تجاوز جنسی بوده که در یکی از این موارد پسر یک تن از نمایندگان مردم سرپل در ولسی جرگه به نام پاینده محمد خان، یک دختر حدود ۱۴ ساله را مورد تجاوز جنسی قرار داده بود که به گفتهٔ خانوادهٔ این دختر پاینده محمد خان با استفاده از نفوذ خویش تلاش نمود تا سن پسر خود را کمتر از ۱۸ سال قلمداد نماید در حالی که سن این پسر بالاتر از ۱۸ سال می باشد.

سرپل تنها ولایتی نیست که شاهد چنین جنایاتی است، بلکه چنین کاری در ولایاتی دیگر نیز از سوی افراد با نفوذ و صاحبان زور و زر نیز صورت گرفته است.

به هر صورت، در این شکی نیست که در صورت عدم رعایت قانون در هرجامعه یی شیرازهٔ زندگی اجتماعی بشر به هم می خورد و خودسری ها بروز خواهد کرد، هرکسی هرکاری را که صلاح دید و دلش خواست انجام خواهد داد. بناءً در چنین جامعه یی حقوق افراد از سوی افراد زورمند پامال خواهد شد و مصؤون نخواهد بود.

در کشورما با وجود آن که قوانین متعددی تصویب شده است. اما با این حال زمینه های تطبیق و عملی شدن قانون با گذشت چندین سال هنوز هم فراهم نشده است. امروز در کشورما تنها قانون بالای کسانی تطبیق می شود که نه واسطه دارند و نه توانایی دادن رشوه را و نه هم درکدام موقعیت دولتی قرار دارند. حتی گاهی دیده شده است که رعایت نکردن قانون سرایت کرده به افرادی که در پست های حساس دولتی قرار گرفته اند و خود را بالاتر از قانون می دانند. حال آن که چنین چیزی نیست و این قانون است که صلاحیت ها، مسؤولیت ها را مشخص می سازد، هیچ فردی نمی تواند از آنچه که قانون برایش معین ساخته است عدول کند. باید هر فرد خاطی از قوانین به دادگاه کشانده شود و به سزای عملش برسد تا عبرتی باشد برای دیگران.

هرچند نسبت به سال های گذشته اصلاحات و پیشرفت هایی در راستای قانونمندی در جامعه صورت گرفته است که قناعت بخش نیست. هنوز هم فساد اداری، بیروکراسی، کارشکنی وقانون گریزی در ادارات دولتی به خصوص نهادهای اجرایی و عدلی و قضایی وجود دارد. مردم خواهان آن هستند که اصلاحاتی در ساختار دولت به وجود آید تا حداقل امکان تخلف در ادارات دولتی کاهش پیدا کند. همچنین در جهت گسترش فرهنگ قانون مداری باید با افراد متخلف برخورد جدی صورت بگیرد.

مردم خواهان اجراء و تطبیق قوانین تدوین و تصویب شده کشور می باشد واگر قوانین چه قانون اساسی و یا سایر قوانین تدوین شده صرفاً مکتوب شود و در کاغذ پاره ها باقی بمانند به هیچ وجه کارآیی نداشته و درد مردم را درمان نخواهد کرد.

برخورد انتقادی مسلمانان از همدیگر

نوشته: عبدالرحمن الراشد

برگردان: عبدالحفیظ همام

دنیای اسلام نیاز به کسانی دارد که آنرا از ناتوانی رهانیده و درگیری های خونین را میان سنت و مدرن پایان بخشد. این نیاز به برنامه ریزی تجدد گرایانه و میان– رفتارانهٔ اسلامی دارد.

مجلهٔ "نیوزویک" در یکی از شماره های اخیرش پدیدهٔ اوجگیری درون نقدی را در میان جوامع مسلمانان، مورد دقت و ارزیابی قرار داده است. مسلمانان یکدیگر، اندیشه ها و رویکرد های مؤسسات و نهادهای دینی را به نقد و نکوهش میگیرند. امید که این پدیده، جدی و واقعی بوده و ناشی از واکنش های گذار زمانی و زادهٔ دشواری های حوادث آنی نباشد؛ چون نقد و انتقاد درون-میانی مسلمانان درتب وتاب اعمال تروریستی مرتبط به افراطیون اسلامی، افزایش بیشتری یافته است.

از خوبیهای افراط گرایی این بود، که به بسیاری بیداری بخشیده ودلیرانه به نقد وضعیت ناگوارمی پردازند. به ویژه بعد ازانکه شرارهٔ آتش سوزی همهٔ جوامع مسلمان، چه مدرن و سنتی، فقیر و ثروتمند، اقلیت و یا اکثریت را فرا گرفت. با اوج گیری حوادث، شمارآنهاییکه باورداشتند که افراط گرایی نتیجهٔ بحران فکری و بحران نهادها است - نه زادهٔ وخامت و ناگواریهای اقتصادی و اجتماعی - نیزافزایش چشمگیری یافت.

افراط گرایی امروزی - آنگونه که شایع است- زادهٔ فقر نیست؛ بلکه پیامد ناتوانی همگام شدن باجهش نوین و تصادم با جریان سریع مدرنیته است. در واقع برخورد سنت گرایان که از تجدد در هراسند با آنهائیکه باور به اسلام فرامکانی و فرازمانی دارند، واینکه اسلام دارای توانایی قابلیت انطباق وهماهنگی با همه شرائط زمانی و مکانی را داراست، میباشد.

البته این تنها مسلمانان نیستند که ازین ناحیه در رنج بسر میبرند، بلکه بشریت در کل دنیایی جدیدی را توأم با دگرگونیهای چشمگیرو با مهاجرتهای دوامدار فکری و بشری به تجربه میگیرند. این دگرگونیها، فضایی از ثبات و پایداری، رد و انکاررا در میان پاسداران غیور، ایجاد نمود. اما تجدد آمدنی و همچنان ماندگاراست؛ ولی اسلام، با همهٔ این دگرگونیها و درهمه مکانها و زمانه های متفاوت و متغیر، همزیستی داشته و همواره باقی خواهد ماند. (البته منظور از سازگاری اسلام و مدرنیته آن نیست که اسلام به عنوان یک پدیدهٔ متغیربا مدرنیته به عنوان یک پدیدهٔ ثابت سازگاری مطلق داشته باشد، و در نتیجه هر امرمغایر با مدرنیته دراسلام تغییریافته وتمامی احکام و ضوابط اسلامی برمدرنیته منطبق گردد؛ بلکه منظورامکان سازگاری قرائتی ازاسلام با پدیده های جدید عصرو مدرنیته است، یعنی امکان تحقق اسلام و مدرنیته در یک جامعه. مترجم)

به منظور همزیستی، اندیشمندان در جستجوی راه-حلها و گزینه ها اند. گزینه بجای افراطی گری گذرا و دگماتیزم دوامدار، همانا تجدد خواهی و میانه روی است. اما پروژهٔ تجدد گرایی و میانه روی با وجود حرفهای زیاد، هنوز بصورت جدی رویکردی نداشته است.

اسلام هم همانند دیانتها و باورهای دیگر، دارای جریانهای متعددی است که هیچ یک درارائهٔ راه حلی موفق نبوده اند. شاید این اعتراض بر ما وارد باشد که ما با خود در تناقض هستیم: از یک طرف آنهارا(اسلام گرایان میان رو) بخاطر ناتوانی شان در فراهمی یک ادارهٔ اسلامی، به ملامتی میگیریم؛ و از جانب دیگر ایشان را بخاطر فعالیتهای اسلامی شان متهم نموده، که گویا ایشان اسلام را وسیلهٔ کاربرد اغراض سیاسی نموده اند. این بجا و درست است. بهر حال، دگرگونی فرا رسیدنی است و ما دران کسانی خواهیم بود که رنج دعوت آنهایی را که مشغله در اندیشه و فراهمی مدیریت اسلامی دارند، خواهیم کشید، و گزاراز نقد را با ارائهٔ طرح گزینه ها حتمی خواهیم پنداشت.

دنیای اسلام نیاز به کسانی دارد که آنرا از ناتوانی رهانیده و درگیری های خونین را میان سنت و مدرن پایان بخشد. این نیاز به برنامه ریزی تجدد گرایانه و میان-رفتارانهٔ اسلامی دارد، که حقوق بشر ودر ضمن حقوق زن و ارزشهای جامعهٔ مدنی راعهده دارگردد؛ به نحوی که با جهان کنونی همخوانی و با زندگانی جدید هارمونی هماهنگ داشته باشد.

از علمای اسلام شمار اندکی را میتوان یافت - و آنهم بسیار کم تأثیر- که جرأت توصیه و ترویج اسلام میانه، متسامح و مدرن را داشته اند. این صداها یا درمیان هیاهوی افراطی گری ناشنوده مانده و یا هم آمیخته با اغراء و فریب دربارسلطه گردیده است.

بدون شک جو سیاسی، پیشرفت را در زمینه آهسته و کند ساخته و جریان روشنگری را محدود نمود. مگر درجاهایی همانند ترکیه که آنقدرهم اثر گذار نبوده است. جریان روشنگری با رفض تمطراقانه و دوامدارنظام های سیاسی، ازحرکت باز ایستاد. در نظام بزرگی مانند ایران، آنگونه که دیدیم جریان معتدل خاتمی، با وجود هواداری اکثریت جامعهٔ ایرانی با سرعت از حرکت باز ماند.

با وجود همه برهانهای قطعی، آیا جریان اعتدال چانسی برای پیشرفت درفراراهش خواهد داشت؟ بلی به یقین. تغییر فرا رسیدنی است، هرچند زمان درازی را خواهد گرفت. جهان همه در مسیر تحول و دگرگونی قراردارد، وما هم درآن مدارتوأم با آن درچرخش خواهیم بود.

هفته نامهٔ

مجاهد

وآنان که در راه ما با جان ومال جهادکردند محققاً آنان رابه راه خویش هدایت می‌کنیم و همیشه خدا یار نیکو کاران است

قرآن کریم

ارگان نشراتي جمعيت اسلامي افغانستان

● مجاهد می تواند مطالب را ویرایش کند.
● مطالب آمده مسترد نمی گردد.
● آرا واندیشه های مقالات غیر از سرمقاله لزوماً مبین آرا ومواضع جمعیت نیست.

شعار ما

رضای خداوند(ج) هدف ما
حضرت محمد(ص) رهبر ما
قرآن قانون ما
جهاد راه ما
شهادت در راه خدا از عالی ترین آرزوهای ماست

دور ششم – سال هفتم – شمارهٔ یازدهم شنبه ۱۹ اسد ۱۳۸۷- ٦ شعبان المعظم ١٤٢٩ - 9 August 2008

احتمال تمدید ماموریت یک هزار تفنگدار دریایی آمریکا در افغانستان

مقامات ارتش آمریکا می گویند مدت ماموریت حدود یک هزار تفنگدار دریایی آمریکا که در افغانستان خدمت می کنند، برای ادامهٔ آموزش نیروهای امنیتی افغانستان، یک ماه تمدید خواهد شد.

این موضوع هنوز رسما اعلام نشده است، اما مقاماتی که به همین دلیل خواستند ناشناس بمانند گفتند این تمدید، تفنگداران را تا اواخر نوامبر در افغانستان نگاه خواهند داشت.

آنها همچنین گفتند پنتاگون تصمیم گرفته است برای پشتیبانی از تفنگداران تقریبا ۲۰۰ سرباز اضافی به افغانستان بفرستد.

در ماه جون، پنتاگون به گروه دیگری از تفنگداران دریایی که با شورشیان در افغانستان می جنگند دستور داد یک ماه دیگر در کشور بمانند.

فرماندهان نظامی آمریکا گفته اند آنها برای تقویت نبرد علیه طالبان و ستیزه گران دیگر به حدود ده هزار سرباز اضافی در افغانستان نیاز دارند.

کوچی ها ولسوالی بهسود ولایت میدان وردک را ترک کردند

وحیدالله سباوون وزیر مشاور رئیس جمهور و رئیس کمیسیون دائمی حل مشکلات کوچی ها با ساکنین، روز سه شنبه ۱۵ اسد در یک نشست خبری در کابل، گفت که بر اساس فرمان رئیس جمهور، کوچی ها هر سه ولسوالی حصه اول و دوم بهسود و دایمیرداد را تخلیه کردند.

گفته می شود معضل کوچی ها، فعلا به دست ارگان های قضائی کشور سپرده شده است.

قرار است ارگان های عدلی و قضایی، ادعا و اسناد کوچی ها مبنی بر مالکیت برخی از نقاط ولایت میدان وردک را مورد بر رسی قرار دهند.

در گیری میان کوچی ها و باشندگان ولسوالی های هزاره نشین وردگ که چندین ماه دوام یافت، واکنش های مختلف را به دنبال داشت. برخی از منتقدان دولت افغانستان، مقامات عالی رتبه دولتی را به دست داشتن در منازعه متهم می کنند.

این درحالی است که حامدکرزی رئیس جمهور افغانستان چندی قبل برای اسکان کوچی ها فرمانی را صادر کرد و این فرمان نیز واکنش هایی به دنبال داشت.

گفتند و شنیدیم!

ابوبکر سبزوار

دیوانه و مستانه!

سال ها قبل در هنگام سفری به شمال افغانستان، سوار یک سرویس شدم. در آن هنگام سفر بیشتر بوسیلهء موتر هائی صورت می گرفت که بادی آن در پاکستان یا در افغانستان درست می شد. چوکی هایش بسیار ناراحت کننده و تنگ بود.

این موتر یک عیب دیگر هم داشت و آن اینکه دریورش سخت بی احتیاط بود و بسرعت دریوری می کرد. با وجود تذکرات متعدد مسافرین که دیر رسیدن بهتر از نرسیدن است، وی با بی اعتنائی تمام به کار خود مصروف بود تا اینکه در دشت کیله گی زمام موتر از اختیارش بیرون شد و موتر از سرک منحرف و واژگون گردید.

در این ماجرا چند نفر کشته و تقریبا همه کسانی که جان بدر بردند به نحوی مجروح شدند. من در شمار مجروحانی بودم که کمتر صدمه دیده بودم بزحمت خود را از موتر واژگون شده به بیرون رسانیدم و در گوشه ای افتادم. کمی که حالم بهتر شد چشمم به نوشته های بادی موتر واژگون شده افتاد و در آن حالت بد ناگهان خنده ام گرفت. فلانی بادی ساز سرای فرقه مشر، فلانی رنگمال سرای فرقه مشر به فرمایش دریور فتح خان دیوانه و کلینر عزت الله خان مستانه!

از اینکه سوار موتری با دریوری دیوانه و کلینری مستانه شده بودم خودم را ملامت کردم، اما چه می توان کرد؟ باید قبلا به این مسئله متوجه می شدم نه حالا که زمان گذشته بود.

دریور و کلینر هردو سلامت بودند و دریور به کلینر می گفت: ای چنین و چنان شده مگر من به تو نگفته بودم که بولت های تیرات را چک کن؟ کلینر می گفت: خلیفه جان بولت های تیرات نقصی نداشت عیب از جای دیگر بود! فریاد دریور بلند تر شد و دشنام هایش رکیک تر!

وقتی شنیدم که آقای عبدالجبار ثابت لوی سارنوال از وظیفه سبکدوش شده و خود را به کرسی ریاست جمهوری کاندید نموده و آقای عزت الله واصفی در مقام رئیس مبارزه با ارتشاء و فساد اداری وی را متهم به فساد کرده است، بی اختیار به یاد آن ماجرا افتادم. آقای واصفی قبلا در یک مصاحبه بصراحت گفته بود که من یک شخص مستانه هستم.

من فکر می کنم که آقای واصفی بجای درگیر شدن با آقای ثابت بهتر است باوی به تفاهم برسد و از آقای ثابت هم می خواهم که واصفی را بعنوان معاون اول خود در کمپاین انتخاباتی معرفی نماید. و مردم هم اگر می خواهند افغانستان به سرعت به شاهراه ترقی برسد باید به این ترکیب رای دهند اما البته این کار خالی از خطر هم نیست همانگونه که من سالها قبل سوار آن سرویس با آن کلینر و دریور شده بودم!!

کوچی کیست؟

بدنبال ماجرای جنگ میان کوچی ها ومردم محل در بهسود، این سوال مطرح شد که صفت کوچی به چه کسی باید اطلاق گردد؟ به کسی که اجدادش کوچی بوده و اکنون به اصطلاح (ده شین) شده و یا کسانی که در تذکرهء تابعیت شان کوچی نوشته شده است.

آقای حشمت غنی احمدزی بعنوان رئیس کوچی ها از اینکه مردم کوچی بشکل چادرنشین زندگی کنند ناراحت است. او زندگی چادرنشینی را نمی پسندد و مدعی است که برای اسکان کوچی ها باید تدابیری اندیشید و باید آنها را از چادرنشینی نجات داد. خود وی نه در یک غژدی بلکه در یک خانهء مدرن در نزدیکی دارالامان یعنی در امتداد جاده ای زندگی می کند که پارلمان کشور نیز در آن قرار دارد. او بجای شتر والاغ سوار موتر گرانقیمت ضد گلوله می شود.

چنین شخصی را نمی توان کوچی خواند هرچند رئیس کوچی های تمام افغانستان و حتی تمام جهان هم باشد. **ادامه درص۴**

رویداد های مهم هفته

انفجار در خوست

روزشنبه ۱۲ اسد سه تن در ولایت خوست زمانی که می خواستند ماینی را درکنار جاده جا سازی کنند به اثرانفجار آن خود شان کشته شدند، روح الله سمون سخنگوی والی خوست به رسانه هاگفت دو تن از این کشته شدگان قابل شناخت نیستند ولی یکی از آنان باشنده خوست است.

کشته شدن دو تن در پکتیکا

صبح روز دوشنبه ۱۵ اسد یک فرد انتحاری خود را در داخل یک مسجد در ولایت پکتیکا انفجار داد که به شمول انتحار کننده ملاامام مسجد کشته شده و یک جوان دیگر جراحت برداشته است، والی پکتیا گفته است که ملاامام مسجد با این تروریست ارتباط داشته است به گفتهٔ والی پکتیکا حمله کننده زمانی خود را منفجر ساخت که محل از سوی نیروهای امنیتی محاصره شده بود.

دادستان ولسوالی زرمت کشته شد

ظهر روز دوشنبه ۱۵ اسد دادستان ولسوالی زرمت ولایت پکتیا از سوی افراد مسلح ناشناس کشته شد، در خبری دیگر از ولایت پکتیکاآمده است که دوتن فرد غریبکار از سوی افراد ناشناس سربریده شده اند، مقامات دولتی این کار را به طالبان ارتباط داده اند اما گروه طالبان از پذیرفتن مسؤولیت خود داری کرده اند.

مجروح شدن چهار سرباز آیساف در بغلان

بعد از ظهر روز چهارشنبه ۱۶ اسد به اثر یک حملهٔ انتحاری در ولایت بغلان چهار تن از سربازان آیساف مجروح گردیدند در خبرآمده است که این حادثه در منطقه گرداب بغلان مرکزی روی داده است و انتحارکننده سوار بر موترسایکل خود در میان کاروان نظامیان آیساف انفجارداده است، نیروهای آیساف مجروح شدن چهارتن تن از سربازان شان را پذیرفته اند.

حمله به یک پاسگاه پلیس در کاپیسا

یک پاسگاه امنیتی پلیس در ولسوالی حصه اول کوهستان ولایت کاپیسا شب چهارشنبه ۱۶ اسد مورد حمله راکتی قرار گرفت. منابع دولتی گفته اند از اثر این حمله بر پاسگاه پلیس به کسی اسیب نرسیده است.

کشته شدن چهارتن در فراه

براثر حملهٔ افراد طالبان بر کاروان نیروهای یک شرکت امنیتی آمریکایی در ولایت فراه، روز چهارشنبه ۱۶ اسد چهارتن از محافظان این شرکت کشته شدند.

محمد یونس رسولی معاون والی فراه گفته است که این حمله در ولسوالی بالابولک این ولایت روی داد که براثر ان دوتن دیگراز شرکت امنیتی یواس پی آی زخمی شدند.

کشته شدن چندین شورشی در کاپیسا

نیروهای ائتلاف بین المللی روز چهارشنبه ۱۶ اسد با انتشار اعلامیه یی از کشته شدن چندین شورشی در نتیجهٔ یک عملیات نظامی در ولایت کاپیسا خبردادند.

در اعلامیه نیروهای ائتلاف بین المللی آمده است که این عملیات در ولسوالی نجراب ولایت کاپیسا به اجرا گذاشته شد و هدف از آن حمله به یک فرماندهٔ طالبان بود که مسؤول حملات متعدد به نیروهای ائتلاف و افغانستان شناخته شده است. در اعلامیه به کشته شدن این فرماندهٔ طالبان اشاره یی نشده است. **ادامه درص۴**